

1. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/1816
Toplantı Tarihi/Sayısı : 17.12.2025/59
Karar Numarası : 2025/841
Başvuran : M.T.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bazı bakanların tarafsızlık ilkesine aykırı şekilde bir siyasi partinin il teşkilatına ziyaret düzenlediği ve ziyaretle birlikte basın açıklamasında bulunduğu iddiası ile söz konusu kamu görevlilerinin Anayasa ve kanun hükümlerine aykırı davranışları nedeniyle haklarında inceleme yapılması talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Millî Eğitim Bakanı, Sağlık Bakanı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanı tarafından görev ve yetki sınırları çerçevesinde illerde gerçekleştirdikleri resmî programlarda yalnızca ... il teşkilatlarını ziyaret ettiklerini, böylelikle anayasal eşitlik ilkesine, tarafsızlık ilkesine, Anayasa'nın 2'nci ve 10'uncu maddelerine aykırı hareket ettiklerini, siyasi tutumun kamu eliyle yürütülmesi sonucunu doğuran bir durum oluşturduğunu, bu durumun kamu görevinde bulunan bakanların siyasi tarafsızlık yükümlülüğüne, devletin tüm vatandaşlara ve siyasi temsilcilere eşit mesafede durma yükümlülüğüne, kamu gücünün eşit ve adil kullanılması ilkesine, kamu hizmetinin bütün vatandaşlara eşit sunulması ilkesine açık aykırılık oluşturduğunu, bu tür ziyaretlerin süreklilik arz etmesinin kurumsallaşmış bir siyasi ayrımcılık pratiği oluşturma tehlikesi taşıdığını, ayrıca yalnızca muhalefet partilerini değil ziyaret edilen illerde yaşayan yurttaşları da devletten eşit hizmet alma hakkından mahrum bıraktığını iddia etmekte ve siyasi görüş temelinde ayrımcılık yasağı kapsamında inceleme yapılmasını, ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin tespit edilmesini, ihlal tespit edilmesi hâlinde tavsiye kararı verilmesini, benzer nitelikteki ayrımcı uygulamalardan kaçınılması için kurum ve kuruluşlara genel nitelikte bildirimde bulunulmasını ve başvuru çerçevesinde yürütülen işlemler hakkında bilgi verilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

3. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde “*Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.*” hükmü yer almaktadır.

4. 6701 sayılı Kanun'un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesinde “(...) (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)” hükmü yer almaktadır.

5. Mezkûr Kanun'un “Ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinde “Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.” hükmü yer almaktadır.

6. Mezkûr Kanun'un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinde “(1) Kurumun görevleri şunlardır; (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (...)” hükmü yer almaktadır.

7. Yine mezkûr Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinde “(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (8) 9’uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinde “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.” hükmü yer almaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön inceleme üzerine verilecek kararlar” başlıklı 49’uncu maddesinde “(1) Başvurunun, 48’inci maddede yer alan şartlardan herhangi birini taşıması hâlinde incelenemezlik

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

kararı verilir.” hükmü yer almaktadır.

10. Yine mezkûr Yönetmelik'in “*İncelenemezlik kararı*” başlıklı 66’ncı maddesinde “(1) Kurum ön inceleme aşamasında; Kurumun görev alanına girmeyen yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ve Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlere yönelik olan, Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve tarafları aynı olan, Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve tarafları aynı olan, yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olan, belli bir konuyu içermeyen, Kanuna göre başvuruda bulunması gereken bilgiler yer almayan, ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar görmeyen başvurulara ilişkin incelenemezlik kararı verir.” hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında yer almaktadır.

13. Başvuru, bazı bakanların tarafsızlık ilkesine aykırı şekilde bir siyasi partinin il teşkilatına ziyaret düzenlediği ve ziyaretle birlikte basın açıklamasında bulunduğu iddiası ile söz konusu kamu görevlilerinin Anayasa ve kanun hükümlerine aykırı davranışları nedeniyle haklarında inceleme yapılması talebine ilişkindir.

14. 6701 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinde belirtilen eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerinin yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapılamayacağı düzenlenmiştir. Somut başvuru kapsamında iddia edilen ziyaret ve basın açıklaması eylemlerinin 5’inci maddede aranan hizmet sunumu şartını karşılamadığı anlaşılmaktadır.

15. Yine 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin birinci fıkrası gereğince ayrımcılık yasağı ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda doğrudan zarar görme şartı aranmaktadır. Bununla birlikte başvuranın iddiaları kapsamında doğrudan zarar görme şartının da gerçekleşmediği değerlendirilmektedir.

16. Başvuru, 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar arasında olan ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilmemektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

17. Başvuru dilekçesi yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvurunun hizmet sunumu ve zarar görme şartını karşılamaması ve Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar arasında olan ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilmemesi nedeniyle Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmeyen başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve Yönetmelik'in 66'ncı maddesi uyarınca hakkında incelenemezlik kararı verilmesi gereken başvurular arasında yer aldığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun İNCELENEMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

17/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Üye

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>